

สำนักส่งเสริมการแข่งขันทางการค้า กรมการค้าภายใน

ฉบับที่ 7 เดือน เมษายน 2556

การขยายตัวของยักษ์ค้าปลีกสมัยใหม่

ธุรกิจค้าส่งค้าปลีกสมัยใหม่เป็นช่องทางกระจายสินค้าสู่ผู้บริโภค โลกที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งและเป็นแหล่งการค้าที่สำคัญที่ผู้บริโภคนิยมใช้บริการเนื่องจากผู้ประกอบการมุ่งดำเนินการเพื่อสนองความต้องการของลูกค้าและมุ่งผู้บริโภคเป็นศูนย์กลาง โดยปรับปรุงรูปแบบร้านค้าให้มีความทันสมัยเน้นความสะดวกปรับปรุงการบริหารจัดการ ด้วยการนำเทคโนโลยีมาใช้ ทำให้เกิดร้านค้าปลีกสมัยใหม่ในรูปแบบต่างๆ มีการแข่งขันขยายสาขากระจายไปยังชุมชนต่างๆในระดับตำบลทั่วประเทศอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด (Economies of Scale) ทำให้ต้นทุนต่อหน่วยของผู้ค้าปลีกสมัยใหม่รายใหญ่ต่ำกว่าผู้ค้าปลีกขนาดเล็ก นอกจากนั้นรูปแบบการกระจายสินค้า ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยที่ผ่านมามีแนวโน้มของความควบคุมของผู้ผลิตและผู้ค้าส่ง ผู้ประกอบการค้าปลีกเพียงแต่เลือกสินค้าที่ต้องการขายจากผู้ผลิตหรือผู้ค้าส่งมาจำหน่ายให้ผู้บริโภคเท่านั้น โดยผู้ผลิตและผู้ค้าส่งจะเป็นผู้กำหนดราคาและเงื่อนไขในการขาย แต่ปัจจุบันผู้ประกอบการค้าปลีกสมัยใหม่ (Modern trade) เป็นผู้ซื้อรายใหญ่ที่มีเครือข่ายสาขาจำนวนมากและมีประสิทธิภาพการบริหารจัดการรวมทั้งระบบการกระจายสินค้า จึงส่งผลกระทบต่ออำนาจการควบคุมและอำนาจต่อรองขอส่วนลดจากผู้ค้าส่งและผู้ผลิต

ธุรกิจค้าปลีกเติบโตอย่างมากโดยในปี 2555 มีมูลค่าตลาดรวม 2,399,377 ล้านบาท เติบโตจากปี 2554 ร้อยละ 10 ส่วนในปี 2556 สมาคมผู้ค้าปลีกไทยคาดการณ์ว่ามูลค่าตลาดจะขยายตัวร้อยละ 12 เนื่องจากผู้ประกอบการค้าปลีกต้องการรักษาความเจริญเติบโตให้ต่อเนื่อง และคาดว่าสภาพเศรษฐกิจจะมีการขยายตัวที่ดี

กลุ่ม Discount Store ได้แก่ เทสโก้ โลตัส แม็คโครและบิ๊กซีล้วนแต่เป็นกลุ่มร่วมทุนจากชาวต่างชาติทั้งสิ้น โดยในปี 2555 มีรายได้รวม 396,166 ล้านบาท โดยเทสโก้ โลตัส มีรายได้สูงสุดในกลุ่มนี้ ประมาณ 171,890 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 43.39 อันดับสองได้แก่แม็คโครรายได้ 112,140 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 28.31 และ อันดับ 3 บิ๊กซี มีรายได้จำนวน 112,136 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 28.30

กลุ่ม Convenience Store ปี 2555 มีรายได้รวมประมาณ 210,378 ล้านบาท โดยเซเว่นอีเลฟเว่นมีรายได้ประมาณ 194,695 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 92.55 ของรายได้รวมกลุ่มนี้

กลุ่ม Supermarket มีรายได้รวมในปี 2555 ทั้งสิ้นประมาณ 40,737 ล้านบาท โดยท็อปส์ซูเปอร์มาร์เก็ตมีรายได้ประมาณ 27,670 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 67 ของรายได้รวมกลุ่มนี้

แผนการลงทุนและการขยายสาขาของกลุ่ม Modern Trade จากการที่รายได้ของ Modern Trade สูงมากในปี 2555 ส่งผลให้มีแผนการขยายสาขาอย่างต่อเนื่อง

- เทสโก้โลตัส ปัจจุบันมีสาขา 1,254 แห่ง และศูนย์กระจายสินค้า 3 แห่ง ในปี 2556 มีแผนการใช้จ่ายเงินลงทุนเพื่อขยายสาขา 6,000 ล้านบาท และเพื่อสร้างศูนย์กระจายสินค้า 3 แห่ง อีกประมาณ 6,000 ล้านบาท
- แม็คโคร ปัจจุบันมี 58 แห่ง โดยจะขยายสาขาเพิ่มอีก 3 แห่ง
- บิ๊กซี ปัจจุบันมีสาขาทั้งสิ้น 267 สาขา และตั้งเป้าไว้ว่าปี 2559 จะมีสาขาทั้งหมด 1,250 แห่ง แบ่งเป็นบิ๊กซีไฮเปอร์มาร์เก็ต 300 แห่ง มินิบิ๊กซีและบิ๊กซีมาร์เก็ต 950 สาขา
- เซเว่นอีเลฟเว่น ปัจจุบันมี 6,773 สาขาและมีแผนขยายสาขาเพิ่มขึ้นอีก 550 สาขา

การร่วมทุนใหม่และปรับรูปแบบการดำเนินธุรกิจเพื่อเพิ่มความแข็งแกร่ง

บริษัทสหพัฒนพิบูลย์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นผู้ผลิตผู้จัดจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคอันดับ 1 ในเมืองไทย ได้ร่วมทุนกับบริษัทลอว์สัน อิงค์ ประเทศญี่ปุ่น เพื่อดำเนินธุรกิจร้านสะดวกซื้อในไทยแทนร้าน 108 ซีโอป โดยลอว์สันมีสาขาในญี่ปุ่น 10,800 สาขา (ก.ค.55) รองจาก เซเว่นอีเลฟเว่น ที่มีสาขาอยู่ประมาณ 15,000 สาขา ปัจจุบัน ลอว์สันในประเทศญี่ปุ่นเปิดให้บริการใน 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) ลอว์สัน (Lawson) 2) ลอว์สัน สโตร์ 100 (Lawson Store 100) เป็นร้านสะดวกซื้อ จำหน่ายอาหารสด และ 3) Natural Lawson เป็นร้านสะดวกซื้อจำหน่ายสินค้าเพื่อสุขภาพและความงาม

เซ็นทรัลเทรดดิ้งมาร์เก็ต บริษัทเซ็นทรัลเทรดดิ้ง มาร์เก็ต จำกัด ผู้ดำเนินกิจการท็อปส์ซูเปอร์มาร์เก็ตเข้าร่วมทุนในบริษัทเซนทรัลเทรดดิ้ง มาร์เก็ต จำกัด โดยมีเป้าหมายการลงทุนเปิดร้านสะดวกซื้อคอนวีเนียนสโตร์ แฟมิลีมาร์เก็ต ในปีนี้เพิ่มขึ้น 200 สาขา จากที่มีอยู่ในปัจจุบัน จำนวน 713 สาขา และมีเป้าหมายให้ครบ 3,000 สาขา ใน 4 ปี ข้างหน้าด้วย ซึ่งใช้เงินลงทุนมหาศาลถึง 10,000 ล้านบาท พร้อมกันนี้จะมีการปรับเปลี่ยนร้านค้าปลีกขนาดเล็กในรูปแบบมินิซูเปอร์มาร์เก็ต ภายใต้ชื่อ ท็อปส์ เซลล์ ที่มี 119 สาขา ปรับมาใช้แบรนด์ แฟมิลีมาร์เก็ต ส่วนธุรกิจซูเปอร์มาร์เก็ตในแบรนด์ ท็อปส์ ยังคงดำเนินธุรกิจควบคู่กันต่อไป

ปตท.จุฬาลงกรณ์ ปตท.มีเป้าหมายที่จะปั้นค้าปลีกใน 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) ร้านสะดวกซื้อ จีฟี่ ซึ่งปัจจุบันมีอยู่ 146 แห่ง ในสถานบริการ ปตท. 2) ร้านจีฟี่ เซลล์ ร้านสะดวกซื้อเน้นจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคและอาหารพร้อมทาน โดยเน้นเปิดให้บริการในส่วนราชการและอาคารสำนักงาน จะเปิด 3 แห่งในปีนี้และเพิ่มเป็น 30 แห่งในปีหน้า และ 3)ร้านจีฟี่ ซูเปอร์ เน้นจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภค

คาดการณ์ ปี 2556ขยายตัวต่อเนื่องและแข่งขันอย่างรุนแรง คาดการณ์ว่าปี 2556 ธุรกิจค้าปลีกยังคงมีการขยายตัวทั้งด้านรายได้ และจำนวนสาขาอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมขนาดทั้งขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ โดยมีทิศทางการแข่งขันอย่างรุนแรงมากขึ้น สำนักส่งเสริมการค้าแข่งขันทางการค้า กรมการค้าภายใน จะได้ติดตามสถานการณ์และพฤติกรรมทางการค้าต่อไป

